

Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem Sancti Thomæ Tomvs ...

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Diluuntur argumenta prioris sententiæ. c. 5.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

modo esse contra naturam, & quodam modo non esse: nam si consideretur natura rei ut existens, ei opponitur annihilatio, sicut non esse, quemadmodum negatio opponitur affirmationi. Si vero spectetur natura ipsa secundum essentialia solum prædicata, & secundum esse possibile, annihilatio non est ipsi contraria: sic enim indifferens est, ut sit, & non sit: hoc est, inter essentialia illius prædicata non magis connumeratur esse, quam non esse illius. Sed dices, secundum essentialia prædicata habet inclinationem, ut conseruetur, ergo annihilari est contra illius naturalem appetitum. Respondeo in essentialia sub esse possibili non esse realem inclinationem per modum potentie ad existentiam: essentia enim non distinguitur realiter ab existentia, & ita non habet realem inclinationem: sed essentia quando non existit, nihil aliud habet, quam posse existere, hoc est non implicare contradictionem, ut actu existat, quæ est logica potentia, licet realis, hanc autem etiam habet, ut non sit, est enim indifferens secundum essentialia prædicata, ut existat, & non existat.

CAPVT IV.

Posterior pars probabilioris sententiae confirmatur.

Altera pars nostræ sententiae erat, si corruptibile, & mortale sumantur respectu potentie creatæ corruptentis. Angeli, & animæ rationales suapte natura, ita sunt immortales, ut à Deo produci non possit aliqua creatura potens eas corrumpere. Cum enim nulla causa creata corrumpere possit aliquid annihilando illud (hoc enim est solius Dei) sed tantum inducendo in materiam vel subiectum formam contrariam; efficitur, ut Angeli, & animæ rationales à nulla causa creata corrumpi possint. Porro autem, annihilationem solius Dei esse constat, quia est corruptio totius esse, ac proinde rationi omnino opponitur: & penes hoc tantum fit, quod creatio rei definit continuari: qui solus Deus creare potest, & creationem continuare, ut disp. 176. monstratum est, ergo solus ille annihilare aliquid potest. Inductione autem formæ contrariæ non posse Angelos, aut animas corrumpi, manifestum est, quævis id diuerso modo probetur: nam Angelus ideo nequit corrumpi inductione formæ contrariæ, quia ipse non est forma, quæ alicui materiæ, ut subiecto vniri possit, ut disp. 183. dicimus: ergo non habet formam contrariam, quæ à subiecto aliquo possit expelli. Animæ vero rationales cum sint formæ materiæ, ab ea expelli possunt: sed quia suapte natura ita vniuntur materiæ, ut non pendeant ab ea secundum esse, ideo dum inducitur forma contraria, solum fit dissolutio compositi, quæ est eius corruptio: anima vero à materia separata perse manet: cum tamen aliæ formæ etiam substantiales, dissoluta compositione pereant, quia ab ipsa materia pendebant secundum esse: recte igitur diximus cum distinctione, Angelos, & animas corruptibiles esse sua natura comparatione potentie Dei, sed respectu causæ creatæ incorruptibiles & immortales. Quia distinctione vsus est Cyrillus citatus à nobis c. 2. his verbis, *Nam quod naturæ præcipue insunt, ea respectu creatoris nihil sunt. Quare sicut ignis combustus quidem est, sed non Deo sic & Angelus immortalis quidem est, sed non Deo. Et quidem ratione optima ita philosophatur: nam corruptibile, & in cor-*

Cyrillus.

ruptibile relate dicuntur, & quamvis ignis dici posset absolute sine vlla distinctione combustus, quia satis est ad hoc, ut ita dicatur, combustus esse respectu alicuius: tamen ut dicatur Angelus immortalis vel incorruptibilis, videtur necessaria illa distinctio, si hæc nomina sumantur pro potentia ad non esse quomodocunque agitis. Contra vero absolute dici possent mortales, quia satis erat respectu alicuius agentis, tales esse, ut affirmatiue tales dicerentur, nisi nomen hoc in alia significatione communiter vsurparetur, ut subinde dicemus. Si tamen esset nomen significans solum potentiam passiuam ad non esse absolute de illis enuntiaretur.

Quare pro maiori explicatione eorum, quæ diximus, obseruandum est, nomina hæc, *mortalis, & immortalis, corruptibilis & incorruptibilis* communiter vsurpari relate solum ad causas creatas. Cum enim non significant deitatem rei per annihilationem, nec deitatem communiter vsurparetur, ut per naturalem separationem formæ à materia, vel negationem illius, ideo communiter dicuntur relate ad potentiam agentem creatam, quæ separare potest materiam à forma, & ita mortem inferre, aut corrumpere: atque ideo non liceret, videntes his nominibus, asserere, Angelos, aut animas rationales sua natura mortales esse, aut sua natura non esse immortales: quia nisi aliud explicaretur, significarem has substantias à creato aliquo agente posse corrumpi: cum additamento tamen dicere debemus, non esse incorruptibiles respectu Dei, sed respectu illius corruptibiles & mortales natura sua, non modo potentia agentis, ut etiam concedunt Caier. & alij prius sententiam, verum etiam potentia reali passiuam ipsarum, ut cap. 2. exposuimus. Si tamen esset nomen, quod significaret aptitudinem ad non esse quocunque modo, vel diceremus destructibile id, quod quocunque modo desinere potest, sine dubio Angeli, & animæ dicerentur natura sua destructibiles, quia saltem respectu alicuius tales essent & non dicerentur natura sua indestructibiles, quia nomen hoc negare poteritiam ad non esse respectu cuiuscunque agentis, quod est proprium solius Dei, & hoc modo absolute dici debent Angeli, & animæ sua natura annihilabiles, ut ita loquamur quia relate dicuntur ad potentiam Dei, qui solus annihilare potest: & hæc substantia natura sua subduntur potentie Dei, ut possint annihilari.

CAPVT V.

Diluantur argumenta prioris sententiae.

Iam vero facile est euertere fundamenta prioris sententiae. Nam Concilium Lateranense, & alij Patres allegati loquuntur de corruptione, morte, & interitu à causa secunda, & his vocibus immortalis, incorruptibile, liberum ab interitu, videntur in communi & vulgata significatione, quæ significamus negationem potentie passivæ respectu potentie actiue creatæ, ut præced. c. ostendimus: at respectu Dei nolunt negare Angelis, & animabus potentiam naturam, ut destruantur, & ita loco in illa bulla in confirmationem sue definitionis adducit illud Matthæi 10. *Ne timeatis, qui occidunt corpus, animam autem occidere non possunt. Vbi plane de morte à secunda causa inferenda, quæ proprie*

QVÆSTIO LI.

De comparatione Angelorum ad corpora.

Deinde quæritur de Angelis Per comparationem ad corporalia. Et primo de comparatione Angelorum ad corpora. Secundo, de comparatione Angelorum ad loca corporalia. Terrio, de comparatione Angelorum ad motum localem. Circa primum quærentur tria.

ARTICVLVS I.

Vtrum Angeli habeant corpora naturaliter sibi vnita.

Ad primum sic proceditur. Videtur, quod Angeli habeant corpora naturaliter sibi vnita. Dicit enim Origenes in libro Periar-
 chon, Solius Dei, id est, Patris & Filij, & spiritus sancti, naturæ illud proprium est, vt sine materiali substantia, & absque vlla corporeæ adiectionis societate intelligatur existere. Bernardus etiam dicit in 6. homilia super Cantic. Demus Deo soli, si-
 cut immortalitatem sic incorporeitatem, cuius natura sola, neque propter se neque propter alium solatio indiget instrumenti corporei. Liqueat autem omnem spiritum creatum corporeo indigere solatio. Augustinus etiam dicit super Genesim ad lit. Dæmones aërea dicuntur animalia, quia corporum aëreorum natura indigent. Eadem autem est natura dæmonis & Angeli. Ergo Angeli habent corpora naturaliter sibi vnita.

2. Præterea. Greg. in hom. Ephiphaniæ nominat Angelum rationale animal. Omne autem animal componitur ex corpore & anima. Ergo Angeli habent corpora naturaliter sibi vnita.

3. Præterea. Perfectior est vita Angelis, quam animabus. Sed anima non solum viuit, sed etiam viuificat corpus. Ergo Angeli viuificant corpora naturaliter sibi vnita.

Sed contra est, quod dicit Dionys. 4. cap. de diuin. nomin. quod Angeli sicut incorporeales intelliguntur, ita & immateriales.

Respondeo dicendum, quod Angeli non habent corpora sibi naturaliter vnita. Quod enim accidit alicui naturæ, non inuenitur vniuersaliter in natura illa: sicut habere alas, quia non est de ratione animalis, non conuenit omni animali. Cum autem intelligere non sit actus corporis, nec alicuius virtutis corporeæ, vt infra patebit: habere corpus vnitum non est de ratione substantiæ intellectualis in-
 quan-

dicatur mors, Concilium loquitur. Eundemque sensum secuti sunt patres omnes allegati in 1. cap. Ideo diximus superiori cap. absolute animas, & Angelos dicendos esse immortales, & incorruptibiles, quia hæc nomina relate solum dicuntur ad causam creatam.

Ad rationem vero allatam pro illa opinione respondeo, diuersam esse rationem exempli allati. Nam ignis ideo dicitur natura sua calefactiuus, etiam si egeat concursu Dei, quia habet suapte natura vim, & potentiam producendi calorem, quia ab intrinseco, quasi impetu quodam fertur ad talem effectum, ita vt si ei negaretur concursus Dei, violentum illi esset, non calefacere. At natura spiritalis, ita existit, Deo producente, & conseruante, vt ipsa non habeat vim vllam, quia cum Dei concursu se ipsam efficiat, & conseruet: sed ita tota à Deo fit, & conseruatur, vt ex se non repugnet esse, vel non esse: neque habet aliquam inclinationem naturalem per modum potentie ad existendum, cum ipsa reuera non distinguatur à sua existentia. Ex eo vero, quod non distinguatur à sua existentia, ab essentia, non sequitur, non esse corruptibiles, quia nequeat in eis separari esse ab essentia: ratio enim corruptibilitatis ex eo solū prouenit, quod hæc essentia, quæ aliquando actu existit, pendet à Deo, & nunc illius conseruatur, vt existat.

Supereft, vt explicemus locum illum 1. ad Timoth. 6. Qui (scilicet Deus) solus habet immortalitatem, ex quo etiam apparebit, quo modo alia præter Deum mortalia, & corruptibilia sint. Sunt autem quatuor expositiones illius loci ex patribus de sumptis. Prima sit Augusti lib. de natura boni cap. 29. & in Epist. 28. & Hierony. in magnis comment. in Epist. ad Titum in illa verba cap. 1. Quam promiserat, &c. qui hoc modo interpretantur locum illum, vt nemo sit immortalis, sicut Deus, eodem sensu quo dicitur Marci 10. Nemo bonus, nisi Deus. Quocirca inquit animam rationalem esse immortalem suo modo: intelligere autem videntur, vt nos, supra explicauimus, respectu cause creatæ, non respectu Dei: Deum autem absolute respectu cuiusque. Secunda expositio est de immortalitate peccati, de qua intelligit sine dubio Amb. 3. de sede ad Gratianum cap. 2. de quo genere immortalitatis dixit, nec Angelus immortalis est, cuius immortalitas in voluntate est creatoris: atque hanc interpretationem fuisse Ambrosij infra quæst. 63. artic. 1. manifestum fiet. Tertia est de immortalitate, quæ tollit omnem mutationem, siue in melius, siue in peius, ita Augustinus 1. de Trini. cap. 1. & lib. 7. de Genes. ad litteram cap. vltimo in fine, & Anselmus in illum locum Pauli. Quarta est Chrysostomi in illum locum, vt Deus dicatur habere immortalitatem super alios Reges, & Dominos, de quibus antea Paulus fecerat mentionem, sicut: ante etiam dixerat solum Deum esse potentem. Verba Pauli sunt, vt se us mandatum sine macula irreprehensibile vique in æternum Domini nostri Iesu Christi. Græca habent etiam 1. id est, vsque ad apparitionem Domini nostri Iesu Christi, subiungit statim, quem suis temporibus ostendit solus potens Rex regum, & Dominus domini, qui solus habet immortalitatem, hoc est, quem aduentum in suis temporibus ostendit. Græce in est, & id est quam.

266.

2. d. 8. ar. 1. Et

2. cont. c. 42.

42. & 90. Et

post. 7. 6. a. 6.

Et mag. 16.

vri. 1. Et pi-

ritu as 5. Et

opu. c. 21. art.

3. c. 21. Et op.

15. cap. 18.

Lib. 1. cap. 6.

in fin. 4.

C. 4. parum
à princ.

275. art. 2.

quantum huiusmodi, sed accidit alicui substantiæ intellectuali propter aliquid aliud, sicut humanæ animæ competit vñiri corpori: quia est imperfecta & in potentia existens in genere intellectualium substantiarum, non habens in sui natura plenitudinem scientiæ, sed acquirens eam per sensus corporcos à sensibilibus rebus, ut infra dicetur. In quocunque autem genere inuenitur aliquid imperfectum, oportet præexistere aliquid perfectum in genere illo. Sunt igitur aliquæ substantiæ perfectæ intellectuales in natura intellectuali non indigentes acquirere scientiam à sensibilibus rebus. Non igitur omnes substantiæ intellectuales sunt vnitæ corporibus, sed aliquæ sunt à corporibus separatae. Et has dicimus Angelos.

2. 84. a. 6.
2. 89. ar. 1.

Ad primum ergo dicendum, quod sicut supra dictum est, quorundam opinio fuit, quod omne ens esset corpus. Et ex hac existimatione derivatū videtur, quod aliqui existimauerunt, nullas substantias incorporeas esse, nisi corporibus vnitas: adeo quod quidam etiā posuerunt Deum esse animam mundi: ut August. narrat in 7. de ciuitate Dei. Sed quia hoc fidei Catholicae repugnat, quæ ponit Deum super omnia exaltatum, secundum illud Psalm. 8. Eleuata est magnificentia tua super cælos. Orig. hoc de Deo dicere recusans, de alijs secutus est aliorum opinionem, sicut & in multis alijs deceptus fuit, sequens antiquorum Philosophorum opiniones. Verbum autem Berni potest exponi quod spiritus creati indigeant corporali instrumento, non naturaliter vnito, sed aliquod assumpto, ut infra dicetur. August. autem loquitur non asserendo, sed opinione Platoniorum vtens, qui ponebant esse quædam animalia aërea, quæ dæmones nominabant.

2. 84. a. 6.
2. 89. ar. 1.

Ad secundum dicendum, quod Greg. nominat Angelum rationale animal metaphorice propter similitudinem rationis.

2. 84. a. 6.
2. 89. ar. 1.

Ad tertium dicendum, quod viuificare effectiue simpliciter perfectionis est. Vnde & Deo conuenit, secundum illud 1. Reg. 2. Dominus mortificat & viuificat, sed viuificare formaliter est substantiæ quæ est pars alicuius naturæ, & non habentis in se integram naturam speciei. Vnde substantia intellectualis, quæ non est vnita corpori, est perfectior quam ea quæ est corpori vnita.

Notatio circa textum articuli.

CONCLVSIO est negans, quæ multis visa est eadem cum conclusione, & doctrina art. 1.

quæst. 50. in qua docuit S. Thomas Angelos esse incorporeos, cum tamen longe diceretur. Nam in eo art. 1. præced. quæst. docuit S. Tho. Angelos esse incorporeos, hoc est, essentialiter non esse corpus, siue compositum, siue simplex, vt existimauit Durand. esse cælos absque vlla compositione materiæ, & formæ, in quo sensu anima rationalis non est corporea, quia substantia sua non est corpus, sed spiritus. In hoc vero art. queritur, an Angeli vniti sint corporibus, vel habeant vnita corpora sibi, sicut habent animæ rationales, quæ incorporeæ cum sint, corporibus nihilominus vniuntur. Et respondet Angelum non esse naturaliter vnitum alicui corpori: ac si diceret, non esse formam alicuius corporis, aut materiæ, aliter quidem, quæ animam rationalem, quæ cum sit spiritualis secundum se, corpori tamen naturaliter vnitur. Argumenta vero, quæ posuit S. Doctor, eo etiam spectabant, non vt probarent, Angelos esse secundum substantiam suam incorporeos, sed naturaliter esse corpori vnitos. Conclusionem autem articuli hæc probat testimonium Dionys. cap. 4. de diu. nom. in principio, quod asserit S. Thomas in argumento. Sed contra: & ratio quam asserit in corpore articuli. Verum de hac re nullus S. holæticorum, quod ego legerim, disputat. Solom enim aliqui tractant, an secundum suam substantiam Angeli corporei sint, & cum S. Tho. pronuntiant, incorporeos esse natura sua, de qua re di. p. 179. abunde dictum est.

DISPUT. CLXXXIII.

An materia, seu corpori, Angelus naturaliter vniantur.

Error Philosophorum, & Origenis. cap. 1.
Vera sententia. cap. 2.

CAPVT I.

Error Philosophorum, & Origenis.

Antiquorum Philosophorum sententia fuit, Angelos formas esse naturaliter vnitas corporibus. In qua opinione fuisse videntur quatuor asseruit, astra, seu corpora cælestia esse animata. Sic de cælorum animatione sentit Plato in Epist. 1. nomide, vbi iubet, astra vt Deos venerari id quod non diceret, nisi animata esse putaret. Clarissime vero Aristot. lib. 2. de celo text. 13. cum docet celum esse animatum, & ob id sex habere differe. ntias positionis: quod enim quidam de anima assentire, & gubernante ipsum interpretantur frivolum videtur: cum vix hoc genere animationis hæc differe. ntia possint explicari, ideo de anima informante, non de gubernante, & assillente tantum ipsum interpretatur S. Thom. in opusculo 15. cap. 2. & 2. contra gentes. cap. 70. & in disputa. q. de anima. art. 2. ad 3. Accedit quod 12. Metaph. text. 35. & 36. cum doceat, primum mouens mouere celum per modum appetibilis, asserere plane videtur, celum animatum esse: alioqui ab appetibili non moueretur. Consentiant Philo. in libro de opibus mundi, & in libro de somnijs, & in libro de gigantibus, & Origenes in commentariis in Ioan. in illa verba, in primis rationibus, & 1. lib. Periarthon. cap. 7. qui eadem ratione astra virtutis, & vitij capacia esse asserunt. Id quod deducit ex illo Iob. 25. vbi dicitur, stellæ immundæ: addit vero, Christum pro peccatis.